

Barta Zsolt

Hűség és áldás Babilonban

Nagytisztelendő Barta Zsolt rédei (Komárom-Esztergom megye) református lelkész igehirdetése 2011. július 31-én, a kárpátaljai Mezőkaszony református gyülekezeté vasárnap délelőtti istentiszteletén. Textus: Dn 1,3–21.

Kedves Testvéreim!

Egy kárpátaljai lelkész kollégám mondta el egyszer többünknek, milyen nehezen tudta elkezdeni tanulmányait. Az ő idejében még nagyon körülményes volt útlevelet szerezni magyarországi tanulmányokhoz. Kevés embernek adtak ilyen okmányt. Mindenféle iratokat be kellett szerezni a községtől, a katonaságtól, az iskolától. Nagyon hosszan kellett várni a kérvény elbírálására is. Egy alkalommal, amikor sokadjára ment el a nem túl közeli járási központ illetékes hivatalába —mivel közeledett a tanév kezdete—, azt mondták neki, hogy még várni kell, nincs ott az illetékes hivatalnok. Akkor az ismerősöm kétségbeesve megkereste a legközelebbi templomot. Pravoszláv templom volt, de református létére bement, visszahúzódott egy sarokba, és hosszú könyörgésbe kezdett.

Dániel könyve arról szól, hogy egy alapvetően megváltozott, átalakult világban hogyan segít Isten. A nagy változást a zsidóknak a babiloni fogság hozta el. Az őket ért nagy traumát valószínűleg nem tudjuk teljesen megérteni, de talán kissé közelebb kerülhetünk hozzá.

Az első király, Saul uralkodásától kezdve körülbelül négyszázharminc éven át a nép önálló, nagyrészt szabad országban élt. Saját vallási, gazdasági, politikai intézményei voltak. Mindez azonban Krisztus előtt majdnem hatszáz évvel megváltozott. A nagy Babiloni Birodalom serege felvonult Jeruzsálem ellen. Bevette a várost, lerombolta a templomot, fogságba vitte a népet. Babilon különböző területein szétszórva találták magukat. Nem éltek börtönben, de nem is voltak szabadok. Ott lakhattak, ahol megmondták nekik. Olyan munkát végezhettek, amire szüksége volt új országuknak.

Egy ilyen nemzeti tragédiát nehéz felfogni. Magyarország török megszállása hasonlít hozzá, bár a magyarok az idegen uralom alatt is saját földjükön maradhattak. A modern korban ezt az ókori kegyetlenséget Sztálinnak sikerült megismételnie. A Volga mentén élő német anyanyelvű embereket össze-

szedték, s Kazahsztán száraz, félsivatagos területein telepítették le őket. A leg-
többben sohasem térhettek vissza szülőföldjükre.

Nos, Dániel könyve ott kezdi elmondani a zsidók történetét, amikor már túl
voltak az első csapáson. Az új világban, a birodalom különböző részein kezd-
ték megérteni, megfejteni, mi történt velük. Leginkább az foglalkoztatja a Szent-
író, hogyan lehet templom, papság, királyság, önálló politikai intézmények
nélkül, nemzeti méltóság nélkül megőrizni az Istennel kötött szövetséget, sa-
ját vallási azonosságukat.

Mi magunk is egy megváltozott világban élünk. Mindannyiunk életében tör-
ténnek olyan változások, amikor a hitünket új módon kell megélnünk. Az
imádságot, a jótékonykodást, az istentiszteleten való részvételünket mindig
befolyásolja az, hogy életünk melyik szakaszába léptünk. Egyedül vagyunk-e,
vagy családban élünk; van-e munkánk, vagy nincs; idősek, egészségesek va-
gyunk-e, vagy ágyhoz vagyunk kötve — mindezek a tényezők mássá teszik
hitünk megélését.

Van azonban egy olyan változás, amely mindenkit érint. Az elmúlt hatvan-
hetven évben olyan folyamatok mentek végbe, amelyek a hit megélésének ke-
reteit alapvetően megváltoztatták. Még harminc-negyven évvel ezelőtt is ter-
mészetes volt, hogy a vasárnap a pihenés napja. Nem voltak nagy gyárok, de
maguk az emberek is jobban igényelték, hogy heti egy napot pihenjenek. Ma
ezt a jogot nagyon könnyen veszik el tőlünk, és mi könnyen adjuk oda. Ré-
gebben természetesebb volt, hogy a házasság jelenti a szeretetkapcsolat betel-
jesülését. Ma már amolyan furá bogarak azok, akik összeházasodnak. Jeru-
zsálemben lerombolták a templomot, ezért nem lehetett istentiszteletet tartani.
Ma a keresztyén emberek egyre több ponton tapasztalják, hogy hitük megéle-
sekor akadályokba ütköznek. Nehéz eljőnni a templomba, nehéz a gyerekeknek
átadni a jó hagyományokat, nehéz Isten parancsait megtartani. Hitünk gesz-
tusai, cselekedetei értelmezhetetlenné váltak.

Történetünk több üzenetet is hordoz a fogságban élőknek. Az egyik legfonto-
sabb üzenet, hogy a fogságban, a szétszórattatásban is törekedni kell a sikeres
életre. Nincs itt semmiféle önmarcangolás vagy befelé fordulás: amikor Dá-
nielt és három barátját kiválasztják arra, hogy királyi hivatalnokok iskolájába
járjanak, akkor ők nem tiltakoznak. Nem mondják azt, hogy nem vesznek részt
ennek a pogány, bálványimádó országnak a működtetésében. Ők is benevez-
nek a versenybe, és meg akarják nyerni. Vállalják a babiloni nyelvek elsajátítá-
sát, az írás megtanulását. Egész egyszerűen szeretnének sikeres királyi hiva-
talmok lenni.

Ez a magatartás utat mutat keresztyén életünkre nézve is. Nekünk is fel-
adatunk és kötelességünk, hogy amit teszünk, azt jól tegyük. A keresztyén
egyházban sokszor felbukkan az a gondolat, hogy az előmenetelre, a szellemi
vagy anyagi gyarapodásra törekvés önmagában helytelen lenne. Pedig ez nem

így van. A *Tűzszekerek* című film egy keresztyén futó életét meséli el. A férfi misszionárius is volt, és szintén misszionárius nővére azt akarta, hogy öccse hagyja abba a hiábavaló futást és menjen vele Kínába. Egy lelkész egyszer azt mondta a lánynak, hogy ha a testvére a krumplihámozásban lenne jó, akkor abban kellene még jobbnak lennie. De ha Isten neki gyorsaságot adott, akkor ezen a pályán kell maradnia.

Isten azt akarja, hogy jól végezzük a feladatunkat ezen a földön. Azt akarja, hogy jól takarítsuk ki a lakást, jól építsünk, jól tanuljunk, jól főzzünk, jól ápoljuk a ránk bízottakat. Isten gyönyörködik abban, amikor lelkiismeretesen, alaposan tesszük a dolgunkat. Ezzel is őt tiszteljük, és őt dicsőítjük.

A sikerre való törekvés mellett van azonban egy másik fontos üzenete is Dánielék történetének. Nagyon hamar szembetalálják magukat egy nehéz kérdéssel. A nemes izráeli fiataloknak a legjobb oktatást és a legjobb ételeket adják. A király ételét eszik, és a király borát kell inniuk. Nem egészen világos, Dánielék miért utasítják ezt vissza. Azért-e, mert nem akartak disznóhúst enni, vagy talán azért, mert a húseleket nem megfelelően, nem a tisztasági törvényeknek megfelelően készítették el? Vér maradhatott a húsban, vagy érintkezhetett tisztátalan állatok húsával? Akármelyikre is gondolunk, látszik, hogy Isten törvényének engedve akarják megtartóztatni magukat. A többi zsidó fiatalnak nem okozott gondot a húsevés. Egyedül Dánielék különböztek. Ezenkívül a főudvarmester nem mert rendelkezni ügyükben. Az egyik őrral külön meg kellett beszélni. Mégis Isten parancsának engednek akkor is, amikor emiatt a kívülálló rosszállását vívják ki. Isten szavára hallgatnak, ha ezzel látszólag romlanak is az esélyeik. Inkább Istennek engednek, mert bíznak abban, hogy Isten parancsai az ő javukat szolgálják még akkor is, ha idegen földön élnek s ez nem tetszik a körülöttük élőknek.

Testvéreim, ennek a mai napnak is az a kérdése, hogy megbízunk-e Istenben. Megbízunk-e Istenben egy olyan korban, amikor ezt már nem értik és a hit dolgában kevesen maradunk. Isten Isten maradt abban az Európában, ahol egyre többen fordulnak el tőle. Isten Úr maradt a betegségünk, a csalódásunk, a gondjaink közepette is. De mi csak akkor maradunk az ő védelme alatt, ha megbízunk benne és megtartjuk parancsait.

Kétszer fordul elő ebben a történetben az, hogy Isten különös módon közbeavatkozik. Először jóindulatra indítja a főudvarmestert Dánielék iránt az étel ügyében. Ez a jóindulat arra jó, hogy elnézőbb legyen velük étkezés dolgában. Másodszor Isten különös tehetséget ad a négy barátának a tanulásban. Emiatt ők lesznek a legokosabbak a tanulók és a király egyéb udvari emberei között.

Isten figyeli az életünket, figyeli, mennyire törekszünk és mennyire vagyunk hűségesek hozzá. A törekvést megáldja, a hűséget megjutalmazza. Az ő áldása velünk marad. Ámen.